

ՊԱՏՄԱՆՔ

Տարեկան գին կ.	Պօլոսյ համար	150 դշ.
» Գաւառոց	»	160 »
» Օտար երկիրներու	»	180 »
Վեցամսեայ Կ.	Պօլոսյ	» 75 »
» Գաւառոց	»	80 »
Խւրաքանչիւր թերթի գին		60 փր
Ծանուցման ասղը մէկ անգամի համար 2 զուրուչ,		
Երկու անգամի համար 60 փարայ,		
աւելի անգամիներու		
համար 40 փարայ :		

L u q h c

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲՈՒՆԱԹԻՐԱԿԱՆ ԵԽ ՏՆՏԵՍՈՒԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՎՈԼԻՍ 16 ԱՊՐԵԼ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

թունաստանի մէջ աւաղակայ սար-
սափելի ոճքագործութիւնը կարծեցը-
նել կուտայ թէ այս երկիրը տակաւին
և կը ոպայ եւ հոկայից դարուն մէջ է,
միայն այս տարրերութեամբ որ Հե-
րակլէսներ եւ Թէսէսներ չկան յելու-
զակները պատժելու կամ բնաջնիջը-
նելու համար Հելլենական կառավա-
րութիւնը բոլը ովկին անկարող կերեւի
աւաղակութիւնը զոպելու քանզի մոյ-
րաքաղաքէն քանի մը ժամ միայն
հեռաւորութեամբ վայրենի մարդիկ
համարձակեցան եօթն ութ եւրոպա-
ցի ուղեւորներ մէկէն բռնելով լեռը
տանիւ, եւ թող տալու համար մեծա-
գումար վիրահեք եւ ներում պահան-
ձն ու մէջ աւաղակայ համար ա-

ներով : Թագաւորը ոտքով մինչեւ գերեզմանատունը դադաղին հետ զընաց : Երկուշաբթի օրը Պ. Պ. Վայների եւ Պօյլի դժիակներն ալ Աթէնք բերուեցան : Պ. Վայներ իւր մահուընէն առաջ իւր կտակը զրկած էր Աթէնք՝ պատուիրելով որ եթէ զինքը մեռցնեն, մասն մինը զմնասուելով Անդզիս զրկուի :

Այս եղերական գեպքն ամեն տեղ խիստ տխուը ազգեցութիւն ունեցաւ, մանաւանդ Անդզիոյ մէջ, բայց Լոնտրայի թերթերէն թայսմզ եւ Տէյլի-Նիուս պատասխանատուութիւնը չելլենական կառավարութեան փրայ ձգել չ'են ուզեր, որովհետեւ, կը ըսկեն, տւաղակաց հետ բանակցութիւնը շարունակելն աւազակութիւնն օրինաւոր ընել էր : Սթանստարտ կը պահանջէ որ տէրութիւններն Յունաստանի վիճակը խորին ուշագրութեան առնուն :

“Այս պարագային մէջ, կըսէ կէ-
վընթ—թայմո, Հելլենաց գործին ե-
կած այն պատճառն ալ չկալ թէ Յու-
նաստոնի մէջ աւազակութեան պա-
տասխանատուութիւնը մասամբ մ'ալ
Տաճկաց վրայ կ'իյնաց, քանիզի այս
խումբն իր գործողութիւններն ո՛չ
միայն սահմանագլխոյն մօտ չէր
ըներ, այլ նոյն իսկ Աթէնքի պատուա-
ւորներուն ներքեւ, Մոռնալու չէ նա-
եւ որ քանի մը տարիէ ՚ի վեր Տաճ-
կաստանի մէջ ալ ամենէն գէշ աւա-
զակները Յոյն էին, եւ գոնէ տաճիկ-
ները չեն կրնար տմբաստանուիլ թէ
իրենց կրցածին չափ չաշխատեցան ա-
ւազակութիւնը վերցնելու, ինչպէս որ
լէֆթէրի եւ Մանոլի սարսափ պատ-
ճառող խումբերուն բարձումը կրնայ
ապացուցանել զայս Բայց Հելլենա-
կան կառավարութեան այս նոր եւ ան-
ժըխտելի ապիկարութեան օրինակը՝
Երոպայի քաղաքագիտաց ուշադրու-
թեան յաճախ ներկայացած այն Խըն-
դիրը կը վերակենդանացնէ թէ, ի՞նչ
պէտք է ընել այս երկիրը (Յունաստան)
որ Եւրոպայի պաշտպանութեան ներ-
քեւ կը գտնուի, որուն համար Եւրո-
պա պատասխանատու է մասամբ իսկը
եւ որ մերթ ընդ մերթ այնչափ գոյ-
թակդութեան եւ խողովութեան պատ-
ճառ կուտայ : ”

« Կարծեաց տարբերութիւն չկը բ-
նար լլաւ կըսէ Աէվընթ Հէրըլու, հեւ
լինուկան կառավարութեան այս դրժ-
բազդ պատահարին մէջ ունեցած պա-
տասխանատութեան վրայ: Ստուդ-
ւած կը թուի որ ուղեւորները ճանա-
պարհներուն ասպահովութեան վրայ կա-
ռավարութեան խորհուրդ հարցուցին,
եւ նա ալ ծանոյց թէ բնաւ փառնգ-
չկար: Բւգեւորաց հետ զրկուած քա-
նի մը զինուորներն առաւել պատոյ
համար պահապանի տեղ կը ծառայէ-
ին, քան թէ պաշտպանի: Պատերազ-
մի պաշտօնեայ Պ. Սուչօ կը բամբառ-
ւի որպէս թէ ուտակակիաց ներկայու-
թենէն ոչ միտին տեղեկութիւնունէր,

այլեւ անհնց գլխայն հետ ալլել թղթակց
ցէր: Կըսուի նաեւ թէ ուղեւորաց ի-
շած պանդոկին տէրն աւաղակնե-
րուն իմաց տուեր է անոնց մեկնիլը: Ե-
թէ այս զբոյցներուն հաւատ ընծայուի:
պաշտօնեայն եւ լպանդոկապետը հա-
ւատար վատութիւն մ'ըրած են: Բայց
թէ եւ ասոնք զրապարտութիւն ալ ըլ-
լան, յետոյ պատահած գէպքերը պա-
տասխանատութիւնը հելլինական
կառավարութեան վրայ կը ձգեն ":

Փարիզէն հասած հեռագրական լրւ-
րերը կը ծանուցանեն թէ կայորը շա-
բաթ օրը հրամանադիր մը հրատարա-
կելով ժողովրդեան հրաւեր՝ ըրեր է
մայիսի 8ին գումարուելու: 1860էն ՚ի
վեր սահմանադրութեան մէջ կայսեր
մացուցած բարեկարգութիւններն ըն-
դունելու կամ մերժելու, եւ վերջա-
պէս 1870 սարի 20ի սահմանադրին

Ընդունելու համար։
Կայսեր առ ժողովուրդն ուղղած
մէկ յայտարարութիւնն ալ կըսէ թէ
1852ի սահմանադրութիւնն 8 միլիոն
քուէով ընդունուած եւ գաղղիոյ 18
տարի խաղաղութիւն եւ բարդ աւա-
ճութիւն առաջ էր Բայց որովհետեւ
հետզհետէ եղած փոփոխութիւնները
զայն աւրեցին, ընդհանուր քուէար-
կութիւն մ'անհրաժեշտ հիմ պիտի ըլ-
լայ ժողովրդէն ընդունուած նոր սահ-
մանադրութեան։ Ինձի վստահու-
թեան նոր ապացոյց մ'ալ տուէք, կը
յարէ կայսրը, այսո՛ քուէ տալովի յե-
ղափոխութեան սպառնալիքց առաջ-
քըն առէք, եւ կարգն ու ազտառու-
թիւնը հաստատուն հիմանց վրայ դր-
բած եւ տպագալին մէջ կայսերական
թագին իմ որդեւոյս փոխադրութիւնը
դիւրացուցած կրլլաք, 1851ի գուէնե-
րը գրեթէ միտաձայն հաւանութեամբ
ընդարձակ իշխանութիւնն տուին ինձ,
այսօր ալ նոյնպէս բազմաթիւ եղիքնոր
սահմանադրութեան մը հաւանութիւն
տալու մասին։ Հաւատարիմ իմ
ծագմանս, ես ձեր կարծեօքը պիտի
շարժիմ, ձեր կամքէն պիտի ոյժ առ-
նում, եւ չպիտի դադրիմ գաղղիոյ մե-
ծութեան եւ բարդ աւաճութեան հա-
մար աշխատելէ։”

“ Կայսրը 1852ին խնդրեց որ կարգը պըն ապահովելը և համար իշխանութիւն տրուի իրեն. այսօր ալ իշխանութիւն կը խնդրէ աղասութիւնն ապահովելու. անցո՞ղ քուէ տուէքք քանդի այս կերպիւ աղասութեան քուէ տուած կը լաք. աչչ քուէ տալլ Դաղղիոյ մն ծութեան հիմն նղող քաղաքական եւ ընկերական կազմակերպութեան ջնջմանը քուէ տալ է: Ոէտք է երկրին անդորրութիւնն ապահովել ապագային մէջ, որպէս զի գահուն վրայ ալ ինչպէս ամենէն խոնարհ տան մը մէջ՝ կարենայ որդին խողաղութեամբ հօրը ժառանգն ըլլալ: ”

ՊԱՅՄԱՆԱԳՐ

Գուրս գացած լրագրաց ճանբռւ
ծախը Խմբագրութեան վրայ է:

Համերու ծախըք չվճարուած նա-
մակ չընդունուիր :

Հոռովմէն հետեւեալը կը գըեն թայց
մըզ լրագրին.

« Զարավիտու փիլիսոփայութեան
վրայ շինուած դաւանագրին յառաջա-
բանը տակութիւն վիճաբանութեան ներ-
քեւ է, բայց հաւանական է որ ընդ-
հանրական ժողովը պիտի ընդունի: Եր-
կու անդամ այս դաւանագրիը փոփո-
խութիւն կրեց, եւ բազմաթիւ հատ-
ւածներ՝ որք Պապին անսխալութիւնը
կենթագրէին, վերցան եւ այս վար-
դապետութիւնը յատկապէս վիճաբա-
նութեան պիտի առնուի: Առ այժմ
Հռովմոց մմթնոլորտը քանի կերթայ ա-
ւելի վրդովեալ կերեւի: Արեւելականք
խիստ անհանդարութեն, եւ այս ալ զար-
մանալի չէ: Քաղղէացիք, կամ լաւ եւս
ըսելով՝ Սիրօ—քաղղէացիք, Քաղղիոց
գիմեցին իրրեւ Արեւելքի պաշտովանը,
բացայատ ծանուցանելով թէ իրենց

Հռովմ գտնուած եւլիսկոպոսները կը լւած են; Ասով ըսել կուզեն թէ իրենց եպիսկոպոսներն ըստ իրենց տրուած հրամանին քու է պիտի տան, եւ առանց հրամանի բան մը չպիտի կը նան ընել, ապա թէ ոչ պիտի պատժուին: Գաղզ զիսկան կառավարութիւնը խոստացեր է զանոնք իր խնամոց ներքեւ առնուլ ինչպէս նաեւ հայերը, Այս վերջինները հիմա Հռովմի մէջ իրենց կրիւ առաջ կը տանին, թերեւս Յամանեան դեսպանի մը՝ Ռիւսթէմ պէջին՝ ներկոյութենէն քաջալերուելով: Հռովմի մէջ Հայոց վանք մը կայ, որ Ս. Պետրոսի և կեղեցիէն շատ հեռու չէ: Անցեալ հիմդարթի կամ ուրբաթ Պապը Մօնսիրն օր մը զրկեց հոն, պաշտօնական կամ առաքելական ո սցցելութիւն մը ընելու: Հայերը զայն չընդունեցին ըսելով թէ վանքն իրենց կալւածն է եւ ոչ որ իրաւունք ոնի հոն մօնսելու: Պապը Մօնսիրն օրը նորէն զրկեց հանդերձ «կոյծակնալից» նամակաւ մը: Հայերը դարձեալ զայն եւ ճամփեցին իւր նամակաւը, եւ յետոյ Յամանեան դեսպանին օգնութեանը դիմեցին: Դեսպանը ծանոյց թէ ինքը կրօնական խնդրոց մէջ չպիտի մտնէ բայց յարեց թէ ինչ Հռովմ և կած: Եւ աշխատանք մէջ արտաքոյ կարդեպէպքը մը պատվական միջամտութիւնը փութացուց: Անցեալ չորեքարթի ձիւմայի վուղոցին մէջ ուստիկանութեան զինուորները զրկուած էին Արեւելեան վարդապետ մը ձերբակալ ընելու, որ Պապին անսխալութեան վրայ աղաւորէն կարծիք կը յայտնէր: Վարդապետը սաստիկ գիւմադրութիւն ընելով ծանր կերպիւ վիրաւորեցաւ: Իւր բարեկամներն ու իր եպիսկոպոսն օգնութեան վաղեցին, որ երեսին բուռն հարուած մ' առնելով քիթն արիւնեցաւ: Ասոր վրայ զինուորները թողուցին որ եպիսկոպոսը վարդապետն իր կառքն առնու, եւ երկուքն՝ ի միտափն

